

Maaseudun ja kaupunkien yritykset ovat taustoiltaan erilaisia ja samanlaisia

17.8.2022

SeAMK on jatkoanalysoinut valtakunnallisen omistajanvaihdosbarometrin aineistoa osana MOP-hanketta tarkemmin maaseutualueiden ja kaupunkialueiden yritysten näkökulmasta. Seuraavassa on keskeiset tulokset yritysten taustojen suhteen. Maaseutualueiden ja kaupunkialueiden yritykset ovat keskenään sekä erilaisia että samanlaisia.

Maaseutualueilla korostuu yritysten perheyrittäjyys ja sukupolvenvaihdokset

Selvitys osoittaa, että maaseutualueilla on enemmän perheyrityksiä kuin kaupunkialuilla ja enemmän sukupolvenvaihdoksen kautta jatkaneita yrittäjiä. Maaseutualueille sijoittuvista yrityksistä 57 % luonnehti yritystään perheyritykseksi. Kaupunkialueilla perheyritysten osuus oli 51 %. Ero on tilastollisesti merkitsevä ($p<0,01$). Perheyrittäjyys näkyy myös siinä, että sukupolvenvaihdoksen kautta yrittäjäksi ryhtyneitä oli 18 % maaseutualueiden yrityksistä, kun vastaava osuus kaupunkialueilla oli 13 %. Nämä tulokset korostavat, että perheyritykset ovat vielä kaupunkialueitakin tärkeämmässä roolissa maaseudun työllistäjinä ja elinvoiman ylläpitäjinä. Kaupunkialueilla yrityksen oli itse perustanut 70 % ja maaseutualueilla hieman pienempi osuus 66 %. Yrityksen ostaneita oli kaupunkialueilla 17 % ja maaseutualueilla 16 %.

Kaupunkialueiden yrittäjillä korkeampi koulutustaso

Maaseutualueiden ja kaupunkialueiden yrittäjien koulutustaustassa oli tilastollisesti erittäin merkitsevä ero. Korkeakoulutettuja oli kaupunkialueilla enemmän (54 %) ja ammatillisen tutkinnon suorittaneita vähemmän (36 %) kuin maaseutualueilla. Maaseutualueilla korkeakoulututkinnon suorittaneita oli reilu kolmannes (36 %) ja ammatillisen tutkinnon suorittaneita lähes puolet (48 %).

Maaseutualueilla suhteessa enemmän teollisuusyrityksiä ja vähemmän asiantuntijapalveluyrityksiä

Maaseutualueilla yleisin toimiala oli muiden palveluiden luokka, jota edusti 38 % vastanneista. Teollisuutta edusti 19 % ja kaupan alaa 17 %. Rakentamisen alan yritysten osuus oli 13 % ja asiantuntijapalveluiden 12 %. Maaseutualueilla oli suhteessa enemmän teollisuuden alan yrityksiä ja muiden palveluiden luokkaan lukeutuvia yrityksiä kuin kaupunkialueilla. Vastaavasti kaupunkialueilla muiden palvelujen yritysten osuus oli 30 %, teollisuusyritysten osuus 13 % ja asiantuntijapalveluyritysten 28 %. Yritysten toimialat poikkesivat toisistaan tilastollisesti erittäin merkitsevästi ($p<0,001$) kaupunkialueiden ja maaseutualueiden kesken.

Maaseutualueiden yritykset keskimäärin pienempiä

Kaksi kolmannesta maaseutualuiden yrityksistä työllisti alle 5 työntekijää, 30 % oli yksinyrittäjiä ja 36 % 2–4 työntekijän yrityksiä. Kaupunkialueilla vastaavasti alle 5 työntekijää työllisti 58 % ja erityisen merkittävä ero oli 2–4 työntekijän yritysten osuudessa (31 % yksinyrittäjiä ja 27 % 2–4 työntekijän yrityksiä). Toinen merkittävä ero oli yli 20 henkeä työllistävien yritysten osuudessa. Maaseutualueiden yrityksistä 6 % kuului tähän luokkaan, kun vastaavasti kaupunkialueilla 12 %. Maaseutu- ja kaupunkialueet erosivat koon puolesta toisistaan tilastollisesti erittäin merkitsevästi ($p<0,001$).

Sarja- ja portfolioyrittäjien osuus yrittäjistä yhtä suuri maaseutualueilla ja kaupunkialueilla

Maaseutualueiden ja kaupunkialueiden yritykset eivät juurikaan eronneet toisistaan sen suhteen, kuinka suuri osa vastaajista oli sarja- ja portfolioyrittäjiä. Maaseutualueiden vastaajista 38 % kuului tähän ryhmään ja

vastaavasti kaupunkialueilla 41 %. Yrittäjät olivat myös keskimäärin yhtä vanhoja molemmilla alueilla.

Pelkästään yritysten taustatekijöiden vertaaminen maaseutualueiden ja kaupunkialueiden välillä osoittaa, että perheyritysten jatkuvuus on tärkeä molempien alueiden näkökulmasta mutta vielä tärkeämpää se on yhteiskunnallisesti maaseudun näkökulmasta. Toisaalta se, että yritykset ovat suhteessa hieman pienempiä maaseutualueilla tarkoittaa, että maaseutualueilla on suurempi tarve matalan kynnyksen asiantuntija-avulle.

Selvityksen taustalla MOP-hanke

Tämä selvitys on tehty osana Maaseudun Maaseutuyritysten omistajanvaihdosekosysteemin kehittäminen – Matalan kynnyksen omistajanvaihdospalvelut myyjille ja ostajille -hanketta (MOP-hanke). Tämän selvityksen tavoitteena oli jatkoanalysoida sekä tarkastella tarkemmin omistajanvaihdosbarometrin tuloksia vertailemalla maaseutualueiden yrityksiä sekä kaupunkialueiden yrityksiä keskenään sekä luoda kokonaiskuvaa omistajanvaihdostilanteesta maaseudulla. Hankkeen tarpeisiin valtakunnallisen omistajanvaihdosbarometrin aineisto luokiteltiin uudelleen kaupunki-maaseutu -jaottelulla vastaajan postinumeron mukaan. Kaupunkialueisiin kuului 68 % vastaajista eli yhteensä 1 520 vastaajaa ja maaseutualueisiin 32 % eli 727 vastaajaa.

Valtakunnallista ja EU-osarahoitteista (Maaseuturahasto) MOP-hanketta toteuttavat yhteistyössä Seinäjoen ammattikorkeakoulun kanssa Suomen Yrittäjät, Suomen Uusyrityskeskukset ja Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK. Hankkeen päätavoitteina on rakentaa toimintamalli maaseutuyritysten myyjien ja ostajien ohjautumisesta omistajanvaihdospalvelujen aktiivisiksi käyttäjiksi sekä rakentaa ja pilotoida valtakunnallinen matalan kynnyksen palveluverkosto edistämään maaseutuyritysten omistajanvaihdoksia.

Linkki selvitykseen: https://urn.fi/URN:NBN:fi-fe2022081755522**Elina Varamäki, KTT, vararehtori, SeAMKSanna Joensuu-Salo, KTT, FT, tutkijayliopettaja, SeAMKAnmari Viljamaa KTT, tutkijayliopettaja, SeAMKJuha Tall, KTT, asiantuntija TKI, SeAMK**